Gemeente Assen

Contactpersoon F.H. Alting
Telefoon 14 0592
Bezoekadres Noordersingel 33

Uw brief van
Uw kenmerk
Ons kenmerk
Bijlagen 6
Datum 22 juni 2022
Verzenddatum

Leden van de raad

Onderwerp
Kaderbrief 2023

Geachte dames en heren,

Voor u ligt de kaderbrief 2023: Deze kaderbrief is qua opzet vergelijkbaar met die van 2022.

Deze kaderbrief is de eerste voor de nieuwe bestuursperiode 2022-2026 en geeft daarmee richting voor het te voeren beleid op basis van ons bestuursakkoord Dichtbij en daadkrachtig. Daarnaast zijn in deze kaderbrief de actuele ontwikkelingen opgenomen op het door u vastgestelde beleid voor de begroting 2022 en de meerjarenraming 2023-2026.

De kaderbrief benoemt de beleidsinzet en -uitvoering, de daarmee gemoeide financiële inzet en de mogelijke dekking. Hiervoor betrekken wij -naast de eigen beschikbare informatie- ook de informatie van het Rijk en van het Centraal Economisch Plan 2022. De meicirculaire 2022, waarin de hiervoor genoemde documenten zijn verwerkt hebben wij voor nu op hoofdlijnen uitgewerkt. De integrale uitwerking van deze circulaire vindt zijn beslag bij de samenstelling van de programmabegroting 2023.

Uw visie op de geschetste ontwikkelingen die uit het richtinggevend debat in uw raad naar voren komen betrekken wij bij de samenstelling van de begroting 2023 en de meerjarenraming 2024 -2026. Bij behandeling van de begroting 2023 begin november wijst u definitief financiële middelen toe.

Op 7 juli 2022 staat een informerende sessie met uw raad gepland over de Kaderbrief 2023.

Postadres
Postbus 30018, 9400 RA Assen
Stadhuis
Noordersingel 33, 9401 JW Assen

Telefoon
14 0592
Fax
(0592) 366 595

E-mail
info@assen.nl
Internet
www.assen.nl

Bank
NL28BNGH0285000497
t.n.v. Gemeente Assen

Wilt u bij een reactie op deze brief het kenmerk en de datum vermelden?

Bestuursakkoord 2022-2026 “Dichtbij & Daadkrachtig”

We staan aan het begin van een nieuwe bestuursperiode waarin voor alle gemeenten maatschappelijke opgaven aan de orde zijn. Op welke wijze wij hier invulling aan willen geven hebben wij beschreven in ons bestuursakkoord “Dichtbij & Daadkrachtig”. Het financieel kader van ons bestuursakkoord is nog op hoofdlijnen en de financiële vertaling daarvan zal zijn beslag krijgen bij de begroting 2023 en meerjarenraming 2024 -2026.

In ons bestuursakkoord geven wij aan welke ambities wij hebben. Dit kan echter niet zonder een gemeentelijke organisatie die in staat is om gestelde doelen te realiseren. Wij investeren daarom ook in de gemeentelijke organisatie. We stellen € 1,6 miljoen beschikbaar voor het oplossen van knelpunten en het versterken van de innovatieve kracht in onze gemeentelijke organisatie.

Ons bestuursakkoord “Dichtbij & Daadkrachtig” inclusief de financiële paragraaf hebben wij als bijlage 1 toegevoegd.

Hoofdlijn meicirculaire 2022

De meicirculaire 2022 hebben wij op hoofdlijnen uitgewerkt. Hieronder beschrijven wij voor nu de belangrijkste onderdelen. Bij de samenstelling van de begroting 2023 -2026 verwerken wij de meicirculaire 2022 integraal.

Accres-ontwikkeling

Het regeerakkoord van het Kabinet Rutte IV werkt ook door in onze financiële huishouding.

De vertaling van het regeerakkoord is verwerkt in de Rijksvoorjaarsnota 2022 en voor gemeenten voor het overgrote deel vertaald in de meicirculaire 2022.

De effecten van het regeerakkoord leiden tot een hogere algemene uitkering (volume-accres) voor de jaren 2022 tot en met 2025. Dit loopt op van € 1,7 miljoen in 2022 op naar € 14,8 miljoen in 2025. Voor het jaar 2026 ontvangen we nog € 2,8 miljoen extra. Een terugval van € 12,0 miljoen.

Gemeenten pleiten al meerdere jaren voor een stabiele ontwikkeling van de middelen in het gemeentefonds. Het huidige beeld leidt tot veel onzekerheid voor 2026 en verder.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties geeft aan dat zij zich bewust is van de onzekerheid die gemeenten ervaren over de financiële ruimte voor het jaar 2026 en daarna. Daarom is met de VNG, het IPO en de Unie van Waterschappen afgesproken dat een traject wordt opgesteld om te komen tot een contourennota. Hiervoor is een onafhankelijke procesbegeleider aangesteld. De verwachting is dat de eerste resultaten in eind juni 2022 beschikbaar zijn. Met deze contourennota wordt beoogd duidelijkheid te geven over de hoofdrichting, zodat de verdere uitwerking van een toekomstbestendige en stabiele financieringssystematiek zorgvuldig kan worden ingevuld. Dit betekent dat mogelijk pas bij de septembercirculaire 2022 een mogelijke oplossingsrichting voor 2026 en verder beschikbaar zal zijn.

In het regeerakkoord zijn ook specifieke middelen opgenomen voor onder meer klimaat, het nationaal isolatieprogramma en de verduurzaming van het eigen vastgoed. In de meicirculaire is daarover nog geen informatie opgenomen. De verwachting is dat deze middelen via een zogenaamde specifieke uitkering (SPUK) beschikbaar komen.

Macro-economische ontwikkelingen

Sinds de vaststelling van de begroting 2022 zijn, mede als gevolg van de geopolitieke ontwikkelingen en de macro-economische vooruitzichten gewijzigd. De effecten zijn inmiddels duidelijk zichtbaar in een stijgend rentepeil en een oplopende inflatie.

Voor deze effecten ontvangen wij aanvullende middelen voor de ontwikkeling van lonen en prijzen (LPO-accres) uit het gemeentefonds en wij gaan er voor nu van uit dat dit budgettair neutraal verloopt.

Opschalingskorting

Sinds 2015 worden gemeenten geconfronteerd met een korting op het gemeentefonds, die oploopt tot € 975 miljoen in 2025. Deze opschalingskorting is opgelegd omdat gemeenten door gedwongen opschaling (samenvoeging gemeenten) kosten zouden besparen. Voor de jaren 2023-2025 wordt het restant ad € 675 miljoen bevroren. Wij ontvangen daardoor voor deze jaren aanvullende middelen. Voor 2023 gaat het om € 1,6 miljoen oplopend naar € 2,7 miljoen in 2025. Voor 2026 en verder komt deze extra inkomst weer te vervallen.

Herziening verdeelmodel Gemeentefonds

Oorspronkelijk stond de invoering van een nieuw verdeelmodel voor het Gemeentefonds met ingang van 2022 gepland. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft in 2021 op advies van de fondsbeheerders besloten de invoering uit te stellen naar 2023.

Onlangs heeft de minister aangekondigd om het nieuwe model toch met ingang van 2023 in te voeren ondanks de adviezen en bezwaren van de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Het financieel effect van deze herijking valt voor Assen nadelig uit en loopt op van € 0,3 miljoen in 2023 naar € 1,5 miljoen in 2025 en verder. Dit is minder nadelig dan wij hadden voorzien.

Aanvullende middelen voor 2022

Het kabinet heeft voor 2022 specifieke eenmalige middelen vrijgemaakt voor het oplossen van knelpunten. Voor de uitvoering van het klimaatakkoord is landelijk € 112,6 miljoen beschikbaar. Voor de brede aanpak voor dak en thuislozen is landelijk € 61,9 miljoen beschikbaar gesteld. In het kader van de oplopende kosten van energie heeft het kabinet voor de laagste inkomens landelijk € 854 miljoen beschikbaar gesteld. Het Asser aandeel in deze middelen bedraagt respectievelijk € 0,42 miljoen voor de uitvoering van het klimaatakkoord, € 0,75 miljoen voor de brede aanpak van dak en thuislozen en € 3,5 miljoen voor de energietoeslag.

In bijlage 2 “Overzicht op hoofdlijnen mutaties meicirculaire 2022” hebben wij de belangrijkste mutaties gerubriceerd.

Autonome ontwikkelingen

Elk jaar zijn er financiële ontwikkelingen. Nieuwe wet- en regelgeving (bijvoorbeeld aan de invoering van de Omgevingswet die oorspronkelijk gepland stond voor 1 juli 2022) moeten een plek krijgen in de gemeentelijke begroting en van financiële dekking worden voorzien. Ook zijn er ontwikkelingen op beleidsterreinen die, binnen de met u afgesproken kaders, leiden tot extra kosten voor onze gemeente. Ontwikkelingen die een groter beroep doen op gemeentelijke voorzieningen en/of een stijging van de kosten van deze voorzieningen. Ook deze ontwikkelingen, voor zover onontkoombaar, moeten een plek krijgen in onze begroting en meerjarenraming. In deze kaderbrief willen we op hoofdlijnen deze ontwikkelingen met u delen.

Autonome loon en prijsontwikkelingen

Zoals bij het onderdeel “Hoofdlijn meicirculaire 2022 “ al is aangegeven is er sprake van een oplopende inflatie en een stijgend rentepeil op de geld en kapitaalmarkt. Al deze ontwikkelingen hebben ook invloed op de gemeentelijke financiële huishouding. In de begroting 2023 en verder worden wij geconfronteerd met aanzienlijk hogere loon- en prijsontwikkelingen dan waarbij wij bij de samenstelling begroting 2022 rekening hebben gehouden. Daarnaast verwachten wij dat voor geplande investeringen meer budget benodigd is. Op dit moment kunnen wij de omvang nog niet

inschatten. Indien en voor zover daarvan sprake is betrekken wij deze ontwikkelingen in de specifieke voorstellen voor het beschikbaar stellen van uitvoeringskredieten.

Autonome ontwikkelingen wet en regelgeving

Invoering Omgevingswet en wet private kwaliteitsborging

De minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening heeft in een brief aan beide Kamers aangekondigd dat de invoering van de omgevingswet en de wet private kwaliteitsborging wordt uitgesteld naar 1 januari 2023. In 2019 heeft u ingestemd met het opstarten van het implementatietraject tot en met 2021 en bij de begroting 2022 verlengd. Het Kabinet heeft in haar regeerakkoord middelen opgenomen ter compensatie van de door gemeenten gemaakte invoeringskosten. De compensatie voor Assen wordt pas duidelijk bij de septembercirculaire 2022.

De invoering van deze nieuwe wet heeft gevolgen voor de verwachte opbrengst van bouwleges. Hieruit komt naar voren dat er sprake is van een structurele daling van de inkomsten.

De overgang naar de nieuwe Omgevingswet heeft effect op de uit te voeren werkzaamheden. Hoe deze moet worden geduid is op dit moment nog niet bekend. Wij verwachten bij de kaderbrief/begroting 2024 een realistisch beeld te schetsen.

Wettelijk minimumloon CAO

Met ingang van 2022 is het wettelijk minimumloon voor medewerkers van de gemeente verhoogd naar € 14 per uur. Deze extra stijging was niet voorzien in de ramingen.

Autonome ontwikkelingen verbonden partijen

De aangeleverde begrotingen 2023 van onze verbonden partijen en de daarin opgenomen budgetten zijn hoger dan waar wij in de meerjarenraming rekening hebben gehouden. Deze extra lasten worden grotendeels veroorzaakt door de hogere loon -en prijsontwikkelingen. Daarnaast gaat het om nieuwe taken voortvloeiend uit wet en regelgeving (RUDD), extra kosten voor cybersecurity (GGD) en de uitvoering van inburgering (WPDA).

Autonome ontwikkelingen Sociaal domein

Jeugdzorg

Zorginstellingen lijken echt op de max van hun kunnen te opereren. Er is eind 2021 extra geld beschikbaar gekomen. De verwachting is dat maatregelen voor het wegwerken van de wachtlijsten pas vanaf 2023 echt effect gaan hebben. Mede daarom verwachten wij dat de stijging voor 2022 beperkt is. Voor 2023 en verder verwachten wij wel aanvullende kosten.

WMO

De stijging in de vraag naar huishoudelijke hulp zet in 2022 door. Wij worden hiervoor niet gecompenseerd. Uit de jaarrekening 2021 komt naar voren dat de eigen bijdragen voor huishoudelijk hulp te hoog zijn ingeschat. De prognoses voor 2022 en verder bevestigen dit beeld en daarom wordt deze raming naar beneden bijgesteld.

Op dit moment onderzoeken we hoe we de werkwijze kunnen aanpassen aan de jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep. Dit kan financiële gevolgen hebben in de uitgaven voor huishoudelijke hulp en mogelijk ook in de bedrijfsvoering. Wij komen hier bij de begroting 2023 op terug.

Met ingang van 2025 wordt een systeem van aanvullende eigen bijdrage de Wmo geïntroduceerd. Op welke wijze deze wordt vormgegeven is op dit moment onduidelijk. Wij worden geconfronteerd met een korting op de algemene uitkering met ingang van 2025.

Beschermd wonen

De overgang van cliënten beschermd wonen naar de Wet langdurige zorg wordt in 2022 afgerond. Wij gaan er vooralsnog van uit dat de prognoses die zijn opgenomen in de begroting 2022 en de meerjarenraming 2023-2026 worden gecontinueerd.

Autonome ontwikkelingen Vastgoed en grondbedrijf

De autonome ontwikkelingen hebben vooral betrekking op de sterk stijgende energielasten en de boven trendmatige stijging van onze beheer -en onderhoudslasten.

Doorwerking coronapandemie in 2023

De afgelopen twee jaren zijn wij geconfronteerd met de coronapandemie en de maatschappelijke effecten daarvan. Wij hebben daarvoor aanvullende maatregelen genomen. Of en in welke mate ook in 2023 aanvullende maatregelen nodig zijn is op dit moment niet in te schatten. Ondanks deze onzekerheid zijn wij van mening dat we, net als in 2021 en 2022, rekening moeten houden met een risico-inschatting.

In bijlage 3 vindt u een totaaloverzicht van de autonome ontwikkelingen zoals die hierboven zijn beschreven.

Overall beeld begroting 2022 planperiode 2023 -2026

In onderstaande tabel hebben wij de begroting 2022, het meerjarenperspectief 2023-2026 met de autonome ontwikkelingen en de hoofdlijn uit de meicirculaire 2022 geactualiseerd. In dit beeld is ook de financiële inzet uit het bestuursakkoord 2022-2026 “Dichtbij & Daadkrachtig” opgenomen,

Overall beeld begroting 2022 planperiode 2023-2026					*(bedragen x € 1.000)*
Onderwerp	**begroting 2022**	**Financiële planperiode 2023-2026**			
		2023	**2024**	**2025**	**2026 ev**
Beginstand: Programmabegroting 2022 mjp 2023 - 2026	**3.929**	**147**	**-556**	**-775**	**-775**
Autonome ontwikkelingen:					
- Wettelijk	-250	-655	-570	-570	-570
- Niet wettelijk	-6.122	-4.993	-6.598	-8.706	-8.685
Hoofdijnen meicirculaire 2022	8.901	11.140	17.192	20.973	7.568
Basisbeeld inclsief autonome ontwikkelingen Kaderbrief 2023	**6.458**	**5.639**	**9.468**	**10.922**	**-2.462**
waarvan structureel		*6.793*	*9.954*	*10.859*	*-2.525*
waarvan incidenteel		*-1.154*	*-486*	*63*	*63*
Bestuursakkoord "Dichtbij en daadkrachtig"					
Middeleninzet bestuursakkoord "Dichtbij en daadkrachtig" incidenteel	-568	-7.050	-2.275	-925	-925
Middeleninzet bestuursakkoord "Dichtbij en daadkrachtig" structureel		-4.465	-4.465	-4.465	-4.465
Inzet Algemene reserve		5.500			
Totaal overall beeld begroting 2022 en planperiode 2023-2026	**5.890**	**-376**	**2.728**	**5.532**	**-7.852**
waarvan structureel	*7.835*	*2.328*	*5.489*	*6.394*	*-6.990*
waarvan incidenteel	*-1.945*	*-2.704*	*-2.761*	*-862*	*-862*

Algemene reserve en reserve investeringsfonds

De ontwikkeling van de algemene reserve laat sinds het Herstelplan 2020-2024 een positieve ontwikkeling zien. Enerzijds door de herstructurering van alle gemeentelijke reserves en anderzijds door de positieve uitkomsten van de jaarrekeningen 2020 en 2021.

U heeft bij de behandeling van de programmabegroting 2022 besloten de resultaten per jaarschijf zichtbaar te maken in het perspectief van de algemene reserve.

Doorlichting gemeentelijke reserves

Bij de jaarrekening is, conform de afspraken, opnieuw gekeken naar de bestemming van reserves. Hierbij is geconstateerd dat de reserve Straten en wegen niet meer nodig is voor het uitvoeren van het onderhoud. De structurele budgetten in de begroting en de doorkijk voor de komende jaren laten zien dat deze voldoende zijn om het afgesproken onderhoudsniveau te realiseren. Daarnaast heeft de toezichthouder in haar brief van 26 mei 2020 (kenmerk 221 5.1 12020001 1 28) “Goedkeuring Begroting 2020 inclusief Herstelplan 2020-2024” aangegeven dat deze reserve niet conform artikel 44 lid c BBV kan worden ingezet. Met deze informatie in de hand stellen wij voor om de middelen in de reserve Straten en wegen circa € 4,4 miljoen met ingang van 2022 vrij te laten vallen ten gunste van de Algemene reserve en de reserve Straten en wegen op te heffen.

Inzet algemene reserve ten behoeve van het bestuursakkoord “Dichtbij & Daadkrachtig”

In ons bestuursakkoord hebben wij aangegeven dat wij specifieke reserves willen vormen voor preventie, jeugdbeleid en sociale woningbouw voor in totaal € 5,5 miljoen. De middelen die wij hiervoor willen reserveren worden gedekt uit de algemene reserve. In het overzicht van de algemene reserve is deze inzet verwerkt. Bij de behandeling van de programmabegroting 2023 in uw raad leggen wij daarvoor een voorstel aan u voor.

In bijlage 4 hebben we een prognose van de Algemene reserve en de reserve Investeringsfonds voor de periode 2022 – 2026 opgenomen.

Uitgangspunten begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026

Voor de samenstelling van de begroting 2023 en meerjarenramingen 2024-2026 zijn uitgangspunten nodig.

De te hanteren richtlijnen met betrekking tot de begroting 2023 en het daaraan gerelateerde toezicht door de provincie zijn op dit moment nog onderwerp van gesprek tussen het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de provincies. Wij informeren u bij de behandeling van de Kaderbrief 2023 over de voortgang.

De uitgangspunten hebben wij opgenomen in bijlage 5.

Tot slot

De komende jaren zijn er vele uitdagingen. Wij zien ook onzekerheden. Dit vraagt om keuzes en richtingen.

Wij nodigen uw raad van harte uit om met ons in gesprek te gaan over de ontwikkelingen uit deze brief en het beeld dat daaruit naar voren komt.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben en kijken uit naar uw reactie.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders,

Burgemeester,	gemeentesecretaris,
M.L.J. Out	T. Dijkstra

Bijlagen:

1. Bijlage 1: Bestuursakkoord “Dichtbij & Daadkrachtig”
2. Bijlagen 2 en 3: Financiële bijlagen “Overzicht hoofdlijnen mutaties meicirculaire 2022” en “Overzicht autonome ontwikkelingen 2022-2026”
3. Bijlage 4: “Overzicht beloop algemene reserve en reserve investeringsfonds 2022-2026”
4. Bijlage 5: “Financieel en fiscaal kader begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026”
5. Bijlage 6: “Begrotingswijziging Kaderbrief 2023”

Bijlage 2: Overzicht op hoofdlijnen mutaties meicirculaire 2022

Hoofdlijnen meicirculaire 2022					*(bedragen x € 1.000)*
Onderwerp	**begroting 2022**	**Financiële planperiode 2023-2026**			
		2023	**2024**	**2025**	**2026 ev**
Hoofdlijnen meicirculaire 2022:					
- Accres	4.227	9.444	15.866	20.244	11.467
- Opschalingskorting	-	1.640	2.187	2.748	-
- Herijking gemeentefonds	-	-344	-861	-1.549	-1.549
- Eigen bijdrage Wmo	-	-	-	-356	-367
- Jeugdzorgmiddelen	-	6.240	-	-	-
- Stelpost jeugdzorg	-	-5.840	-	-	-1.556
- Overig	-	-	-	-114	-318
- Klimaatmiddelen, dak en thuislozen en energiearmoede	4.674	-	-	-	-
Totaal hoofdlijnen meicirculaire 2022	**8.901**	**11.140**	**17.192**	**20.973**	**7.677**

Bijlage 3: Overzicht van de autonome ontwikkelingen 2022-2026

Autonome ontwikkelingen begroting 2022 planperiode 2023-2026					*(bedragen x € 1.000)*
Onderwerp	**begroting 2022**	**Financiële planperiode 2023-2026**			
		2023	**2024**	**2025**	**2026 ev**
Wettelijk					
- invoering omgevingswet (inkomsten vergunningen)	-	-300	-300	-300	-300
-verplichte keuringen (AVG, WPG c.a.)	-	-105	-20	-20	-20
-cao effecten	-250	-250	-250	-250	-250
Niet wettelijk					
- Begrotingen Verbonden partijen	-	-1.181	-1.236	-1.562	-2.199
- Sociaal domein	-839	-1.213	-1.213	-1.213	-1.213
- Loon en prijsontwikkeling 2023-2026	-	-2.419	-4.421	-6.507	-10.215
- Bijstellingen OZB	-	200	600	900	1.500
- Overig	-609	-380	-328	-324	3.442
- klimaatmiddelen, dak en thuislozen en energiearmoede	-4.674	-	-	-	-
Totaal autonome ontwikkelingen 2022-2026	**-6.372**	**-5.648**	**-7.168**	**-9.276**	**-9.255**

Bijlage 4: Overzicht beloop algemene reserve en reserve investeringsfonds 2022-2026

Vrije ruimte algemene reserve en investeringsfonds 2022-2026 *(bedragen x € 1.000) x € 1.000)*

Omschrijving	begroting	MJB 2023 - 2026			
	2022	2023	2024	2025	2026
Stand algemene reserve op 1 januari	**37.874**	**31.305**	**26.137**	**25.581**	**24.806**
Vastliggende mutaties o.b.v. raadsbesluiten:					
- bestemming jaarrekeningresultaat 2020					
- tijdgebonden ambities bestuursakkoord	-2.611				
- herstelagenda 'Assen na Corona'	-699				
- cofinancering inzet REP-gelden	-1.640				
- invoering Omgevingswet	-231				
- terugstorting voorfinanciering zonneparken	470				
- vrijval deel res.weerstandsverm. ivm geactual. risicoinventarisatie					
- overh. naar res.stim.econ.beleid ihkv vrijetijdseconomie 2022-2027	-700				
- overige mutaties					
Mutaties o.b.v. voorliggende raadsvoorstellen (19-5-2022):					
- inzet t.b.v. uitvoeringskrediet uitbreiden RREW-activiteiten	-225				
- inzet t.b.v. uitvoeringsprogramma Woonvisie 2021-2025	-557				
Mutaties o.b.v. voorstellen Kaderbrief 2023:					
- vrijvallende middelen bestemmingsreserve wegbeheer	4.427				
- incidentele vrijval amortisatiereserve Mien Ruysweg	10				
Verrekening resultaat begroting / jaarrekening:					
- resultaat primaire begroting	3.285	147	-556	-775	0
- verrekening nadeel afvalstoffenheffing 2021 in heffing 2023		185			
- definitief resultaat jaarrekening					
Voorstel resultaatbestemming 2021 *(zie bijlagen)* :					
- budgetoverheveling 2021-2022	-2.313				
- toevoegen aan herstelagenda 'Assen na Corona'	-500				
- toevoegen resterende coronamiddelen aan 'bestemmingsreserve cor	-1.564				
- reserveren voor extra opdrachten RUD in 2022	-100				
- overheveling resterende ambitiemiddelen 2021 naar 2022	-1.471				
- op peil brengen reserve weerstandsvermogen	-1.750				
- bijdrage onrendabele top sociale huurwoningen bouwplan Acmesa	-400				
Inzet Bestuursakkoord "Dichtbij en daadkrachtig"					
Vorming preventiereserve		-4.000			
Vereveningsfonds sociale woningbouw		-500			
Vorming reserve jeugdbeleid		-1.000			
Stand algemene reserve op 31 december	**31.305**	**26.137**	**25.581**	**24.806**	**24.806**
Veiligheidsmarge (€ 100 per inwoner)	*-6.925*	*-6.960*	*-6.995*	*-7.030*	*-7.065*
Vrij besteedbare ruimte algemene reserve	**24.380**	**19.177**	**18.586**	**17.776**	**17.741**
Vrij besteedbare ruimte investeringsfonds	**4.000**	**4.000**	**4.000**	**4.000**	**4.000**
Totaal vrij besteedbare ruimte reserves	**28.380**	**23.177**	**22.586**	**21.776**	**21.741**

Bijlage 5: Financieel en fiscaal kader begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026

Algemeen

Met de Kaderbrief 2023 worden de financieel beleidsmatige uitgangspunten voor de begroting 2023 en de financiële prognose voor de periode 2024-2026 vastgesteld. De raad geeft hiermee het college de opdracht om een begroting op te stellen voor 2023, waarbij rekening wordt gehouden met onderstaande uitgangspunten.

De bovenliggende financiële beleidslijn voor het jaar 2023 is de presentatie en vaststelling van een structureel en reëel sluitende begroting 2023 en de meerjarenschijf 2024. Deze lijn komt overeen met het Herstelplan 2020-2024 (vastgesteld in april 2020) en de brief van de provinciaal toezichthouder omtrent het opheffen van het preventief toezicht begroting 2020. Dit om in aanmerking te blijven komen voor repressief financieel toezicht. Daarnaast voor de jaren 2025 en 2026 een financieel sluitende begroting.

De opbouw en samenstelling van de product- en de programmabudgetten voor de begroting 2023 en van de financiële prognoses voor de periode 2024-2026 vindt plaats op basis van de volgende uitgangspunten:

- het aanvaarde beleid, de geactualiseerde budgetten 2023 op basis van het Herstelplan 2020-2024 en de prognoses tot en met de Kaderbrief 2023
- de op te nemen budgetten voor ambities geformuleerd in het bestuursakkoord 2022-2026 “Dichtbij & Daadkrachtig”;
- de ramingen en prognoses van de Gemeenschappelijke regelingen (GR-en) conform (meerjaren-) begrotingen 2023 en meerjarenramingen 2024-2026 van de betrokken GR-en;
- de toepassing van beleids-, reken- en spelregels conform het BBV;
- de relevante Kadernota’s en notities gemeente Assen;
- de ramingen en prognoses van de algemene uitkering zijn gebaseerd op de cijfers uit de Meicirculaire en Septembercirculaire 2022.

Loon en prijsontwikkelingen 2023-2026

Lonen en prijzen 2023

- Loonontwikkeling 7,0% ten opzichte van het werkelijk salarisniveau maart 2022
- Prijsontwikkeling 5,2% over de beïnvloedbare onderdelen van de begroting.
- De inkomsten uit huren en pachten worden conform de prijsontwikkeling verhoogd.

N.B. De loonontwikkeling zoals deze nu wordt voorzien heeft betrekking op de nog lopende cao voor gemeenten tot 1 januari 2023 van 2,4%, de verwachte loonontwikkeling in 2023 van 3,6% en het doorzetten van de hersteloperatie verbeteren dekkingsgraad pensioenen ABP met 1%.

De geraamde prijsontwikkeling is gebaseerd op een herijking van de prijsontwikkeling over de afgelopen jaren van 2,2% aangevuld met de verwachte prijsontwikkeling in 2023 van 3,0%.

Voor 2024-2026 te ramen loon en prijsontwikkeling

- Loonontwikkeling conform meicirculaire 2022 loonvoet sector overheid
- Prijsontwikkeling conform meicirculaire 2022 prijs bruto binnenlands product
- De inkomsten uit huren en pachten worden conform de prijsontwikkeling verhoogd

Fiscaal beleid

De visie op het eigen fiscale beleid en de ontwikkelingen daarin maken veelal onderdeel uit van het bestuursakkoord. Voor het waardevast houden van onze belastinginkomsten gaan voor nu uit van de volgende trendmatige verhogingen.

Onroerendezaakbelastingen	*verhoging conform cpi-juniraming 2022*
Afvalstoffenheffing en rioolheffing	*100% kostendekking*
Toeristenbelasting	*basistarief verhoging trendmatig € 0,05*
Lijkbezorgingsrechten	*verhoging conform cpi-juniraming 2022*
Parkeerbelasting	*verhoging conform cpi juniraming (besluitvorming Herstelplan 2020-2024)*
Naheffingsaanslag	*volgt maximaal Rijkstarief*
Overige leges en heffingen	*verhoging conform cpi-juniraming 2022 tot maximaal 100% kostendekking*

Rentebeleid

Met het huidige gemiddelde rentebeeld van de eigen leningen portefeuille en de verwachte renteontwikkeling voor 2022 en 2023 uitgaan van een ongewijzigd intern rentebeleid voor 2023. Het interne rentepeil (omslagrente) blijft 1,8% voor materiële vaste activa en indexatie amortisatiereserves.

Bijlage 6: Begrotingswijziging Kaderbrief 2023

Begrotingswijziging Kaderbrief 2023								*(bedragen x € 1.000)*		
	begroting 2022		**mjp 2023**		**mjp 2024**		**mjp 2025**		**mjp 2026**	
	lasten	**baten**	**lasten**	**baten**	**lasten**	**baten**	**lasten**	**baten**	**lasten**	**baten**
Wonen in Assen										
Woningbouw/woonplan				-300		-300		-300		-300
Openbare ruimte	260	4.400	490		490		490		632	
Bereikbaarheid, verkeer en vervoer									35	
Duurzaamheid	643		167	185	200		234		268	
Totaal Wonen in Assen	**903**	**4.400**	**657**	**-115**	**690**	**-300**	**724**	**-300**	**935**	**-300**
Werken in Assen										
Participatie en inkomen			708		806		866		1.241	
Economische ontwikkelingen en innovatie	138		552							
Totaal Werken in Assen	**138**	**-**	**1.260**	**-**	**806**	**-**	**866**	**-**	**1.241**	**-**
Meedoen in Assen										
Jeugdzorg	-434		-23		-23		-23		-23	
Wmo, gezondheidszorg en vrijwilligerswerk	-2.165	-150	-2.855	-150	-2.966	-150	-2.854	-150	-2.759	-150
Mijn Buurt Assen	52		52		52		52		52	
Meedoenbeleid	3.514		-108		52		186		260	
Schuldhulpverlening	-94		-4		-94		-94		-94	
Onderwijs	24		24		25		25		25	
Totaal Meedoen in Assen	**898**	**-150**	**-2.913**	**-150**	**-2.953**	**-150**	**-2.707**	**-150**	**-2.538**	**-150**
Aantrekkelijk Assen										
Kunst en cultuur								-100		-270
Veiligheid	257		354		313		313		371	
Totaal Aantrekkelijk Assen	**257**	**-**	**354**	**-**	**313**	**-**	**313**	**-100**	**371**	**-270**
Samenwerken aan Assen										
Dienstverlening	96									
Totaal Samen werken aan Assen	**96**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Bedrijfsvoering										
Bedrijfsvoering	1.106	213	437	8	404		404		371	
Totaal Bedrijfsvoering	**1.106**	**213**	**437**	**8**	**404**	**-**	**404**	**-**	**371**	**-**
Vastgoed en Grondbedrijf										
Vastgoed	175		1.493	540	1.408	540	1.422	540	1.436	520
Parkeren			65		65		65		65	
Totaal Vastgoed en Grondbedrijf	**175**	**-**	**1.558**	**540**	**1.473**	**540**	**1.487**	**540**	**1.501**	**520**
Algemeen financieel beleid										
Belastingheffing				200		600		900		1.500
Gemeentefonds		10.550		12.186		18.254		22.175		13.265
Overige algemene middelen	5.415	-16	6.175	-16	8.170	-16	10.263	-16	14.353	-16
Reserves en voorzieningen	4.410	930	185	552						
Totaal Algemeen financieel beleid	**9.825**	**11.464**	**6.360**	**12.922**	**8.170**	**18.838**	**10.263**	**23.059**	**14.353**	**14.749**
Totaal begrotingsmutaties 2022-2026	**13.398**	**15.927**	**7.713**	**13.205**	**8.903**	**18.928**	**11.350**	**23.049**	**16.234**	**14.549**